

Kmetijstvo.

Gospodarske drobtine.

I. Driska telet.

Dostikrat se prigodi, da napade sesajoče teleta bolezen, bela driska imenovana. Ako se je loti z močjo, in se bolezen za časa zanemarja, lahko je, da tele v kratkem tudi pogine.

Vzrok boleznici je navadno v slabi krmi krave. Prehod od suhe krme na svežo, večkrat pokvarjeno, prehlajenje krave, kakor tudi teleta, pa še mnogo drugih vzrokov lahko to bolezen naključni. Razume se, da se morajo najprej ti vzroki poiskati in odstraniti, nato pa hitro se lotiti zdravljenja teleta.

Takšno bolno tele se mora najprej odstaviti od sesca. Mesto mleka se mu naj skuha juha od pražene ržene moke, kateri se primeša kumine in nekaj soli. Ta tekočina se mora vselej precediti, da ne bi mogoče se iz moke naredili svalki, koje bi ne moglo tele požreti. Seveda se mora teletu to rabiti, pa vselej le primerno toplo. S kraja se daje po vsaki dve uri za pol litra, sčasoma po nekoliko več. V sili se napravi tudi klistira od omenjene tekočine, samo da se takrat tekočina ne sme soliti, nego se jej prida nekoliko kamiličnega čaja. Kadar tele okreva, jame navadno samo piti omenjeno pijačo, če ne treba mu zalivati, dokler popolnoma ne ozdravi.

II. Soliter, kako spoznati, je li pravi?

Dostikrat se zgodi, da kakor pri vsakoršnem drugem blagu, se tudi solitru primešavajo razne tvarine, na pr. sol, kajnit itd. Hočemo spoznati, li je soliter pristen, denimo ga nekoliko v žlico, ter držimo nad žrjavico. Če je pravi, raztopi se v petih minutah, nato pa začne z modrim plamenom goreti. Če je pa primešana kakšna sol, pa se ne taja, temveč prasketa vsled vročine.

III. Odstavljanje telet, oziroma njih hrana brez mleka.

V nekem češkem gospodarskem listu opisuje skušen živinorejec, kako se naj tele vzreja brez sesca.

„Koj po otelitvi denem tele v malo pregrajo, toliko da se more v njej po volji gibati. K sescu ga ne pustim, temveč v prvem tednu dobiva tele po trikrat na dan mleka maternega v posodi. V drugem tednu dobiva tele še mleko, pa se zraven začne hraniti s kuhovino od na pol smeletega ovsa. S kraja se daje teletu po liter te kuhovine, v kateri meri se pa jemlje mu po drugi strani mleko. Tako se v tretjem tednu ravna naprej, da že v četrtem se mleko popolnoma odvzame, pa nadomesti z ovseno kuhovino in seveda z dobrim senom zraven. Tako se ravna po cele tri mesece.

Razume se, da je treba kuhovino napraviti primerno redko, da jo tele more piti. Od 1 kg ovsa napravi

se kuhovine po 5 do 6 litrov, katera se daje nekoliko mlačna teletu.

Stroški tega krmljenja se računajo za 100 dni: 100 kg ovsa = 7 gld. 200 kg dobrega sena = 6 gld. vkup 13 gld. Pri krmljenju z mlekom pa bi se v tem času porabilo od 1000 do 1200 litrov mlekn. Po 5 kr. l zneso ono od 50 do 60 gld.

Seveda je v tem velika razlika na računu, ali vender mi dvomimo, da bi tele pri omenjeni krmi tako uspevalo, nego pri naravni — pri mleku. Ako se nam to dokaže, potem je gotovo svetovati ta način krmljenja, zlasti še ondi, kjer se mleko lahko drago prodaja. Pač pa svetujemo zraven dojenja ali krmljenja z mlekom kot najprvo hrano dajati teletu gori priporočano kuhovino od ovsa.

IV. Detejino seme, kako shraniti?

Zgodi se večkrat, da nam preostane deteljnega semena, katero hočemo shraniti potem za prihodnje leto. Da bi pa v tem času ne trpeli one škode od plesnja ali suše, priporoča se jo dati v čedno vrečo, katero je treba obesiti na suhem pa temnem kraju. Tako shranjeno seme ne bo zgubilo ali trpelo kaj na kaljivosti.

V. Da črv ne gloda lesa.

Mnogokrat se zgodi, da skoraj novo in lepo pohištvo jame glodati črv, tako da ga kmalu skvari in uniči. Kaj je vzrok, da se nekaterega lesa tako kmalu loti, med tem, ko ima drugi les v obližju mir pred njim, se še ne ve natanjko. Ljudje menijo, da je vrsta lesa takšna, drugi pravijo, da je bilo drevo „v takem času vsekano“ in še več vraž dostavijo. Da se to zabrani, svetuje se sledeče sredstvo: Kadar je pohištvo narejeno, treba v gorki vodi raztopiti nekaj alve, ter parkrat s to tekočino pohištvo izribati. Še le, kadar se je to dobro posušilo, velja pohištvo izlikati (politirati).

VI. Oteklina od udarca, kako se ozdravi?

Večkrat se zgodi, da se človek udari, ali kako drugače poškoduje, na kojem mestu se napravi boleča modro rudeča oteklina. Ako ni pod njo kaj ranjeno ali celo zlomljena kost, temveč je samo na mesu in koži, ozdravi se kmalu z naslednjim sredstvom: Stolci v možnerju nekaj strokov česna, ter ga pomešaj s strdjo. S to zmesjo se boleči ud maže po trikrat na dan, dokler ne ozdravi.

Pohorski.

Korist ptičjega gnezda in ptic pevk.

V tem času, ko brezbožna svojat zlasti v naši pokrajini neusmiljeno zasleduje ptice pevke, jih lovi, strelja in ukončuje, da je joj, treba spregovoriti nekaj besedij z nova o koristi ptic pevk in ptičjega gnezda.

Mnogi ljudje nimajo niti pojma o koristi ptičjega gnezda, ker bi jih sicer ne razdirali. Mlade ptice jemati ter jim razdirati gnezda more samo človek brez srca. Kdor je prišel kdaj v bližino ptičjega gnezda, v katerem so bili mladiči, in je slišal, kako sta stara nad glavo